

Predmet C-650/22**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

17. listopada 2022.

Sud koji je uputio zahtjev:

Cour d'appel de Mons (Belgija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

19. rujna 2022.

Žalitelj:

Međunarodna federacija nogometnih saveza (FIFA)

Druga stranka u postupku:

BZ

Uz sudjelovanje:

Union royale belge des sociétés de football association (URBSFA)

SA Sporting du pays de Charleroi

Predmet glavnog postupka

Stranke glavnog postupka ne slažu se u pogledu pitanja trebaju li Fédération internationale de football association (Međunarodna federacija nogometnih saveza, u daljnjem tekstu: FIFA) i Union royale belge des sociétés de football association (Belgijski kraljevski nogometni savez, u daljnjem tekstu: URBSFA), koji je član FIFA-e i koji je odgovoran za organizaciju i nadzor nogometa i svih njegovih inačica u Belgiji, isplatiti naknadu štete profesionalnom nogometašu BZ-u, u iznosu izgubljene zarade (gubitak ponuda za zaposlenje klubova), koju tvrdi da je pretrpio zbog primjene određenih odredbi FIFA-ina Pravilnika o statusu i transferima igrača (u daljnjem tekstu: RSTP).

RSTP-om se konkretno predviđa da su igrač i njegov novi klub solidarno odgovorni za plaćanje naknade koju treba isplatiti klubu s kojim je ugovor raskinut bez opravdanog razloga.

Usto, RSTP-om se predviđa da je novom klubu zabranjeno registrirati profesionalnog igrača koji je raskinuo svoj prijašnji ugovor bez opravdanog razloga i omogućuje bivšem klubu da ne izda međunarodnu potvrdu o transferu (ITC) koja je potrebna za registraciju igrača u slučaju ugovornog spora između tog kluba i igrača u pogledu raskida prijašnjeg ugovora.

Osoba BZ smatra da su prethodno navedene odredbe RSTP-a nezakonite s obzirom na pravo Unije.

SA Sporting du Pays de Charleroi, belgijski nogometni klub koji je osobi BZ dao ponudu za zaposlenje, dobrovoljno intervenira u potporu FIFA-inim i URBSFA-inim žalbenim razlozima i zahtjevima. Smatra da je njegova ponuda za zaposlenje posljedica prijevernih radnji osobe BZ.

Prethodno pitanje

Treba li članke 45. i 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije tumačiti na način da se njima zabranjuje:

- načelo solidarne odgovornosti igrača i kluba koji ga želi zaposliti za plaćanje naknade koju treba isplatiti klubu s kojim je ugovor raskinut bez opravdanog razloga, kako se propisuje člankom 17. stavkom 2. FIFA-ina RSTP-a, zajedno sa sportskim sankcijama predviđenima u članku 17. stavku 4. tog pravilnika i financijskim sankcijama predviđenima u članku 17. stavku 1.;
- mogućnost saveza čiji je igračev bivši klub član da ne izda međunarodnu potvrdu o transferu koja je potrebna kako bi igrača zaposlio novi klub, ako postoji spor između tog bivšeg kluba i igrača (članak 9. stavak 1. FIFA-ina RSTP-a i članak 8.2. stavak 7. Dodatka 3. navedenom RSTP-u)?

Navedene odredbe prava Unije

Članak 45. UFEU-a:

- „1. Sloboda kretanja radnika osigurava se unutar Unije.
2. Ta sloboda kretanja podrazumijeva ukidanje svake diskriminacije na temelju državljanstva među radnicima iz država članica u vezi sa zapošljavanjem, primicima od rada i ostalim uvjetima rada i zapošljavanja.
3. Podložno ograničenjima koja su opravdana razlozima javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja, ta sloboda podrazumijeva pravo na:

- (a) prihvaćanje stvarno učinjenih ponuda za zaposlenje;
- (b) slobodno kretanje unutar državnog područja država članica u tu svrhu;
- (c) boravak u državi članici radi zapošljavanja sukladno odredbama koje uređuju zapošljavanje državljana te države utvrđenih zakonom i ostalim propisima;
- (d) ostanak na državnom području države članice nakon prestanka zaposlenja u toj državi, pod uvjetima sadržanima u uredbama koje sastavlja Komisija.

4. Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na zapošljavanje u javnim službama.”

Članak 101. UFEU-a:

„1. Budući da su nespojivi s unutarnjim tržištem, zabranjuju se: svi sporazumi među poduzetnicima, odluke udruženja poduzetnika i usklađeno djelovanje koji bi mogli utjecati na trgovinu među državama članicama i koji imaju za cilj ili posljedicu sprečavanje, ograničivanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu, a osobito oni kojima se:

- (a) neposredno ili posredno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene ili drugi trgovinski uvjeti;
 - (b) ograničuju ili nadziru proizvodnja, tržišta, tehnički razvoj ili ulaganja;
 - (c) vrši podjela tržišta ili izvora nabave;
 - (d) primjenjuju nejednaki uvjeti na istovrsne poslove s ostalim trgovinskim partnerima, čime ih se stavlja u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;
 - (e) sklapanje ugovora uvjetuje preuzimanjem dodatnih obveza od strane drugih stranaka koje, po svojoj naravi ili prema običajima u trgovini, nisu ni u kakvoj vezi s predmetom tih ugovora.
2. Svi sporazumi ili odluke zabranjeni na temelju ovog članka ništavi su.
3. Međutim, odredbe stavka 1. mogu se proglasiti neprimjenjivima u slučaju:
- svakog sporazuma ili vrste sporazuma među poduzetnicima,
 - svake odluke ili vrste odluka udruženja poduzetnika,
 - svakog usklađenog djelovanja ili vrste usklađenog djelovanja

koji doprinose poboljšanju proizvodnje ili distribucije robe ili promicanju tehničkog ili gospodarskog napretka, a istodobno potrošačima omogućuju pravedan udio u koristi koja iz njih proizlazi te koji:

- (a) tim poduzetnicima ne nameću ograničenja koja nisu nužna za postizanje ovih ciljeva;
- (b) tim poduzetnicima ne omogućuju isključivanje konkurencije s tržišta s obzirom na znatan dio dotičnih proizvoda.”

Sporne odredbe

Članak 9. stavak 1. RSTP-a:

„Igrač koji je registriran pri jednom savezu može biti registriran pri novom savezu samo ako je taj savez primio međunarodnu potvrdu o transferu (ITC) koju je izdao prijašnji savez. ITC se izdaje besplatno, bez ikakvih uvjeta i vremenskih ograničenja. Sve odredbe suprotne ovoj odredbi ništave su. Savez koji izdaje ITC dužan je dostaviti kopiju FIFA-i. Administrativni postupci za izdavanje ITC-a opisani su u članku 8. Dodatka 3. [...] ovom Pravilniku.”

Članak 8.2. stavak 7. Dodatka 3. RSTP-a:

„Prijašnji savez neće izdati ITC ako je između bivšeg kluba i profesionalnog igrača došlo do ugovornog spora na temelju okolnosti utvrđenih u članku 8.2. stavku 4. točki (b) ovog dodatka. [...]”

Članak 8.2. stavak 4. Dodatka 3. RSTP-u:

„U roku od sedam dana od datuma podnošenja zahtjeva za izdavanje ITC-a prijašnji savez treba [...]:

[...]

- (b) odbiti zahtjev za izdavanje ITC-a i navesti [...] razlog za odbijanje, koji može biti da ugovor između bivšeg kluba i profesionalnog igrača još nije istekao ili da nije postignut međusobni sporazum o prijevremenom raskidu ugovora”.

Članak 17. RSTP-a:

„Ako je ugovor raskinut bez opravdanog razloga, primjenjuju se sljedeće odredbe:

1. U svim je slučajevima strana koja je raskinula ugovor dužna platiti naknadu. Ne dirajući time u odredbe članka 20. i Dodatka 4. koje se odnose na naknadu za treniranje i ako ugovorom nije drukčije predviđeno, naknada zbog raskida izračunava se uzimajući u obzir zakone koji su na snazi u predmetnoj zemlji, posebnosti sporta i sve druge objektivne kriterije. Ti kriteriji osobito uključuju plaću i sve druge pogodnosti koje igrač ima na

temelju postojećeg ugovora i/ili novog ugovora, preostalo vrijeme trajanja postojećeg ugovora do najviše pet godina, naknade i troškove koje je platio ili koje je imao bivši klub (koji se amortiziraju tijekom ugovornog razdoblja) te je li do raskida ugovora došlo tijekom zaštićenog razdoblja.

2. Pravo na takvu naknadu ne može se prenijeti na treću stranu. Ako je profesionalni igrač dužan platiti naknadu, profesionalni igrač i njegov novi klub solidarno su i zajednički odgovorni za plaćanje te naknade. Iznos može biti propisan ugovorom ili dogovoren između strana.

3. [...]

4. Osim obveze plaćanja naknade, svakom klubu za kojeg se utvrdi da je raskinuo ugovor ili da je poticao na raskid ugovora tijekom zaštićenog razdoblja izriču se sportske sankcije. Ako se ne dokaže suprotno, pretpostavlja se da je klub koji potpisuje ugovor s profesionalnim igračem koji je raskinuo svoj prijašnji ugovor bez opravdanog razloga potaknuo tog profesionalnog igrača na raskid ugovora. Tom se klubu izriče sankcija zabrane registriranja novih igrača, na nacionalnoj ili međunarodnoj razini, tijekom dva cjelokupna i uzastopna registracijska razdoblja. Klub smije registrirati nove igrače, na nacionalnoj ili međunarodnoj razini, tek od registracijskog razdoblja koje slijedi nakon što sportska sankcija o kojoj je riječ bude u potpunosti izdržana. Konkretno, klub ne može primijeniti iznimku ni privremene mjere predviđene u članku 6. stavku 1. ovog pravilnika kako bi registrirao igrače prije tog razdoblja.”

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Iako se između osobe BZ i njezina bivšeg kluba Lokomotiv Moskva vodio spor pred FIFA-inom Komorom za rješavanje sporova u pogledu raskida ugovora koji su sklopili 20. kolovoza 2013. i osobito u pogledu naknade u iznosu od 20 milijuna eura koju osoba BZ treba platiti zbog njegova raskida, osoba BZ počela je tražiti novi klub koji bi je mogao zaposliti.
- 2 Međutim, ta se potraga pokazala teškom zbog, prema tvrdnjama osobe BZ, rizika kojem se izlaže novi klub da mu se zajedno s njom pripíše solidarna odgovornost za plaćanje naknade koju treba isplatiti klubu Lokomotiv Moskva.
- 3 Osoba BZ navodi da je, unatoč interesu koji je za nju iskazalo nekoliko klubova, uspjela dobiti samo jednu ponudu, onu kluba Sporting du pays de Charleroi, koji joj je 19. veljače 2015. uputio dopis o namjeri zaposlenja koji je sadržavao dva kumulativna suspenzivna uvjeta:
 - da se najkasnije do 30. ožujka 2015. propisno registrira i učlani u klub SA Sporting du Pays de Charleroi kako bi u njegovoj prvoj momčadi mogao sudjelovati u svim službenim natjecanjima koje organiziraju URBSFA, UEFA i FIFA;

- da (u istom roku) ishodi pisanu i bezuvjetnu potvrdu da se SA Sporting du Pays de Charleroi ne može smatrati solidarnim dužnikom (*in solidum*) za bilo kakvu naknadu (osobito kompenzacijsku naknadu zbog raskida ugovora) koju osoba BZ eventualno duguje klubu Lokomotiv Moskva.
- 4 Dopisima od 20. veljače i 5. ožujka 2015. savjetnici osobe BZ odnosno kluba Sporting du Pays de Charleroi zatražili su od FIFA-e i URBSFA-e potvrdu da se osobu BZ može propisno registrirati i učlaniti u klub Sporting du Pays de Charleroi kako bi igrala u njegovoj prvoj momčadi te da se na taj klub ne primjenjuju članak 17. stavak 2. i članak 17. stavak 4. RSTP-a.
- 5 Dopisom od 23. veljače 2015. FIFA je odgovorila da je samo tijelo nadležno za odlučivanje, a ne njezino upravno tijelo, ovlašteno primijeniti odredbe RSTP-a. URBSFA je pak 6. ožujka 2015. navela da se, u skladu s FIFA-inim pravilima, osobu BZ ne može registrirati sve dok njegov bivši klub ne izda međunarodnu potvrdu o transferu (ITC).
- XXXXXX
- 6 Odlukom od 18. svibnja 2015. FIFA-ina Komora za rješavanje sporova djelomično je prihvatila zahtjev kluba Lokomotiv Moskva, pri čemu je odredila da naknada koju osoba BZ treba isplatiti iznosi 10,5 milijuna eura, dok je zahtjev osobe BZ odbila. Komora za rješavanje sporova također je odlučila da se članak 17. stavak 2. RSTP-a ubuduće neće primjenjivati na osobu BZ. Tu je odluku 27. svibnja 2016. u žalbenom postupku potvrdio Tribunal arbitral du sport (Sportski arbitražni sud, Švicarska, u daljnjem tekstu: TAS).
- 7 Ugovorom od 24. srpnja 2015., osobu BZ zaposlio je klub Olympique de Marseille.
- 8 Osoba BZ podnijela je 9. prosinca 2015. tužbu protiv FIFA-e i URBSFA-e tribunalu de commerce du Hainaut, division de Charleroi (Trgovački sud u Hainautu, Odjel u Charleroiu, Belgija) radi dobivanja naknade štete, odnosno izgubljene zarade od 6 milijuna eura, koju tvrdi da je pretrpio zbog propusta saveza o kojima je riječ, odnosno primjene prethodno navedenih spornih odredbi koje smatra nezakonitima s obzirom na pravo Unije.
- 9 Presudom od 19. siječnja 2017. taj je sud proglasio zahtjev osobe BZ načelno osnovanim, pri čemu te FIFA-i i URBSFA-i naložio plaćanje privremenog iznosa od 60 001 eura.
- 10 FIFA je protiv te presude podnijela žalbu sudu koji je uputio zahtjev. URBSFA, koja je pozvana da sudjeluje u postupku, traži i preinaku navedene presude.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka

- 11 Osoba BZ u biti smatra da su FIFA i URBSFA odgovorne za njezinu štetu u skladu s člankom 1382. belgijskog Codea civil (Građanski zakonik), na temelju kojeg „[s]vaka radnja neke osobe kojom je drugome uzrokovana šteta obvezuje onoga tko je kriv za njezin nastanak da je naknadi”.
- 12 Tvrdi da su prethodno navedene sporne odredbe nezakonite jer su protivne pravu Unije i, konkretnije, načelu slobodnog kretanja radnika propisanom u članku 45. UFEU-a, kao i članku 101. UFEU- a kojim se zabranjuju ograničenja tržišnog natjecanja.
- 13 Prema mišljenju osobe BZ, time što su donijele i primijenile navedene odredbe, FIFA i URBSFA su postupile protupravno, što joj je nanijelo štetu koja se sastoji od izgubljene zarade, s obzirom na to da nije mogla obavljati svoju profesiju nogometaša tijekom sezone 2014. – 2015. jer se tim odredbama spriječilo da je zaposli novi klub.
- 14 Tu prepreku čine sportske i financijske obveze (načelo solidarne odgovornosti, neizdavanje ITC-a) koje se nalažu novom klubu koji zaposli igrača čiji je ugovor s bivšim klubom raskinut bez opravdanog razloga. Osoba BZ kritizira i način izračuna naknade jer se njime može uzeti u obzir neamortizirani dio iznosa koji je bivši klub platio da zaposli igrača. Prema njezinu mišljenju, naknada (čiji sudužnik postaje klub koji je zainteresiran za dotičnog igrača) povećava nespremnost bilo kojeg kluba da zaposli igrača koji duguje takvu naknadu i stoga je prepreka slobodnom kretanju radnika u Uniji.
- 15 Osoba BZ smatra da FIFA i URBSFA stoga trebaju naknaditi štetu koja proizlazi iz nezakonitosti spornih pravila RSTP-a kojima se spriječilo da je zaposli novi klub.
- 16 U prilog nezakonitosti spornih odredbi RSTP-a poziva se na presudu od 15. prosinca 1995., Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463) (u daljnjem tekstu: presuda Bosman).
- 17 U toj presudi Sud je osobito odlučio da se članak 48. UEEZ-a (koji je postao članak 45. UFEU-a) primjenjuje na pravila sportskih saveza, koja utvrđuju uvjete pod kojima profesionalni sportaši obavljaju djelatnost na osnovi zaposlenja (presuda Bosman, točka 87.). Ponovio je da je slobodno kretanje radnika jedno od temeljnih načela Unije (presuda Bosman, točka 93.) i odlučio da pravila sportskih saveza, u skladu s kojima profesionalnog nogometaša, državljanina jedne države članice, po isteku ugovora s jednim klubom, klub iz druge države članice može zaposliti samo ako prijašnjem klubu plati naknadu za transfer, trening ili razvoj, nisu u skladu s člankom 48. UEEZ-a (koji je postao članak 45. UFEU-a) (presuda Bosman, točka 1. izreke).

- 18 Iako FIFA i URBSFA ne osporavaju primjenu članka 1382. Građanskog zakonika, osporavaju da su počinile pogrešku na temelju koje se može utvrditi njihova odgovornost.
- 19 Naime, FIFA tvrdi da su sporne odredbe RSTP-a u skladu s pravom Unije.
- 20 Prema njezinu mišljenju, usklađenost navedenih odredbi s Ugovorom treba ocijeniti uzimajući u obzir posebnosti sporta, koje priznaju UFEU i tijela Europske unije, među kojima su osobito održavanje ugovorne stabilnosti i stabilnosti momčadi te integritet, pravilnost i nesmetano odvijanje sportskih natjecanja. FIFA smatra da su te posebnosti legitimni ciljevi kojima se mogu opravdati eventualne prepreke slobodama kretanja ili ograničenja tržišnog natjecanja.
- 21 Uostalom, europska tijela priznala su da su sporne odredbe u skladu s pravom Unije. Europska komisija tako je 2001. odobrila RSTP u čijim su se kasnijim verzijama zadržali bit i *ratio legis* načela koja se odnose na transfere koje je Komisija priznala. FIFA se osobito poziva na Komisijino priopćenje od 5. ožujka 2001. u kojem je navedeno da se FIFA obvezuje izmijeniti RSTP na temelju različitih načela. Tvrdi i da je u priopćenju za medije od 5. lipnja 2002. povjerenik Mario Monti izjavio da se FIFA-inim novim pravilima temeljno pravo igrača na slobodno kretanje i stabilnost ugovora usklađuje s legitimnim ciljem osiguranja integriteta sporta i stabilnosti prvenstava.
- 22 Osim toga, URBSFA osporava da je odgovorna s obzirom na to da sporne odredbe nije donijela ona, nego FIFA.

Ocjena suda koji je uputio zahtjev

- 23 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, postoje ozbiljne, precizne i dosljedne pretpostavke da se spornim odredbama RSTP-a moglo spriječiti da osobu BZ zaposli novi klub nakon raskida njegova ugovora s klubom Lokomotiv Moskva. To osobito proizlazi iz dopisa o namjeri zaposlenja koji je potpisao Sporting du Pays de Charleroi, u skladu s kojim je uvjet za sklapanje ugovora nepostojanje solidarne odgovornosti za plaćanje naknade koju treba isplatiti bivšem klubu i izdavanje ITC-a. Usto, osoba BZ mogla se ponovno pridružiti nekom klubu nedugo nakon TAS-ove odluke da se ubuduće ne primjenjuje članak 17. stavak 2. RTSP-a.
- 24 Što se tiče postojanja pogreške koja je potrebna za utvrđivanje odgovornosti osobe BZ, sud koji je uputio zahtjev utvrđuje da ocjena te odgovornosti podrazumijeva ocjenu usklađenosti spornih odredbi RTSP-a s UFEU-om, tako da Sudu u tom pogledu treba uputiti prethodno pitanje.
- 25 Naime, u trenutačnom stanju sudske prakse Suda, sud koji je uputio zahtjev smatra da ne može ocijeniti usklađenost navedenih odredbi s pravom Unije jer je

takva ocjena osjetljiva, osobito s obzirom na ravnotežu koju treba očuvati između ciljeva koje nastoje ostvariti sportski savezi i prava zajamčenih UFEU-om.

- 26 Usto, čini se da se pitanje koje je upućeno Sudu u predmetu u kojem je donesena presuda Bosman ne može izjednačiti s ovim sporom koji se odnosi na naknadu koju treba isplatiti klubu nakon raskida ugovora bez opravdanog razloga i na solidarnu odgovornost novog kluba za plaćanje navedene naknade. Predmet Bosman odnosi se pak na naknadu za transfer, trening ili razvoj koju treba isplatiti po isteku ugovora između kluba i dotičnog igrača.
- 27 Što se tiče URBSFA-ina osporavanja vlastite odgovornosti uz obrazloženje da nije ona donijela sporne odredbe, sud koji je uputio zahtjev smatra da je na tom savezu da, u skladu s FIFA-inim pravilnicima, poveže igrače s klubovima koji su u njegovu sastavu. Stoga URBSFA u ovom predmetu nije mogla prihvatiti zahtjev osobe BZ da se propisno registrira i učlani kako bi igrala u klubu Sporting du Pays de Charleroi. U tom pogledu, sud koji je uputio zahtjev smatra da se, pod uvjetom da se spornim odredbama RSTP-a povređuje pravo Unije, može utvrditi da je odgovorna i URBSFA.
- 28 Sud koji je uputio zahtjev smatra da u ovoj fazi nije relevantno uputiti Sudu ostala prethodna pitanja koja predlaže osoba BZ i da su ona bitna samo u slučaju potvrdnog odgovora na postavljeno pitanje.

RADNI DOKUMENT